SUCCESS KEY TEST SERIES

X- Semi English

(Unit Test-2 His & Poli (Semi- Ch-4,5 & 2,3))

इतिहास व राज्यशास्त्र -

DATE:

TIME: 2 तास

MARKS: 40

SEAT NO:

प्र.१ (अ) दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून लिहा. **(2)**

1) ..... आर्थिक सुधारणा आणि जागतिक व्यापार संघटनेचे सदस्यत्व स्वीकारले आहे.
अ. भारत ब. चीन क. नेपाळ ड. अमेरिका

2) भारतात मंदिर स्थापत्याची सुरुवात इसवी सनाच्या ..... शतकात गुप्त साम्राज्याच्या काळात झाली.
अ. पाचव्या ब. चौथ्या क. दुस-या क. पहिल्या

(ब) पुढीलपैकी प्रत्येक गटातील चुकीची जोडी दुरुस्त करून पुन्हा लिहा. **(2)**

1) i. कुतुबमिनार - मेहरौली
ii. गोलघुमट - विजापूर
iii. छत्रपती शिवाजी महाराज रेल्वे टर्मिनस - दिल्ली
iv. ताजमहाल - आग्रा

2) i. युरोपीय चित्रशैली - जेम्स वेल्स
ii. गोंडेश्वर मंदिर - नाशिक
iii. कैलास मंदिर - वेरूळ
iv. सवाई गंधर्व - मुंबई

प्र.२ (अ) दिलेली संकल्पनाचित्रे पूर्ण करा. (कोणतीही एक) **(2)**

1)

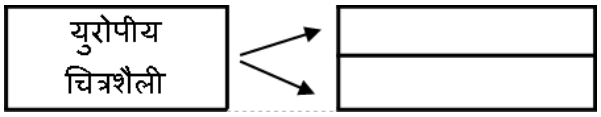

2)

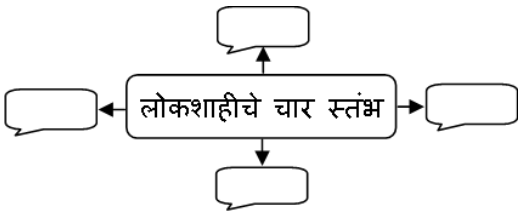

(ब) टीपा लिहा. (कोणतीही एक) **(2)**

1) कलाशैली म्हणजे काय ?

2) उपयोजित कला

प्र.३ (अ) पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा. (कोणतीही दोन) **(6)**

1) मंदिरांच्या शिखराच्या प्रतिकृती वरपर्यंत रचलेल्या असतात.

2) प्रशिक्षणाच्या अभ्यासक्रमात कलावस्तूंच्या उत्पादन प्रक्रियेच्या औद्योगिक, सांस्कृतिक परंपराच्या इतिहासाचा अंतर्भाव केला जातो.

3) चित्रकथीसारख्या नामशेषं होणा-या मार्गावर असलेल्या परंपरेचे पुनरुज्जीवन करणे गरजेचे आहे.

4) उपयोजित कलेच्या क्षेत्रात व्यावसायिकतेची गरज आहे.

5) भारताला लोककलांप्रमाणेच अभिजात कलांचाही अत्यंत समृद्ध वारसा लाभला आहे.

(ब) पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) **(6)**

1) बेंगॉल गॅझेट म्हणजे काय ?

2) लोकशिल्पकला या विषयी माहिती लिहा.

3) वर्तमानपत्रांचे स्वातंत्र संग्रामातील कार्य लिहा.

प्र.४ दिलेल्या उताऱ्याचे वाचन करून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **(4)**

महाराष्ट्रा तील बाराव्या-तेराव्या शतकातील मंदिरांना 'हेमाडपंती' मंदिरे असे म्हणतात. हेमाडपंती मंदिराच्या बाह्य भिंती बऱ्याचदा तारकाकृती असतात.
तारकाकृती मंदिराच्या बांधणीत मंदिराची बाह्य भिंत अनेक कोनांमध्ये विभागली जाते. त्यामुळे त्या भिंती आणि त्यावरील शिल्पे यांच्यावर छायाप्रकाशाचा सुंदर परिणाम पाहण्यास मिळतो. हेमाडपंती मंदिरांचे महत्त्वाचे वैशिष्ट्य म्हणजे भिंतीचे दगड सांधण्यासाठी चुना वापरलेला नसतो. दगडांमध्येच एकमेकांत घट्ट बसतील अशा कातलेल्या खोबणी आणि कुसू यांच्या आधाराने भिंत उभारली जाते. मुंबईजवळील अंबरनाथ येथील अंब्रेश्वर, नाशिकजळचे सिन्नर येथील गोंदेश्वर, हिंगोली जिल्ह्यातील औंढा नागनाथ ही हेमाडपंती मंदिराची उत्तम उदाहरणे आहेत. त्यांची बांधणी तारकाकृती प्रकारची आहे. त्याखेरीज महाराष्ट्रात अनेक ठिकाणी हेमाडपंती मंदिरे पहावयास मिळतात.
i. हेमाडपंती मंदिराचे महत्त्वाचे वैशिष्ये कोणते?
ii. हेमाडपंती मंदिरात तारकाकृती बांधणीचा वापर का केला गेला?
iii. हेमाडपंती मंदिर प्रकारातील दोन मंदिरांची उदाहरणे लिहा.

प्र.५ पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) **(4)**

1) लोकचित्रकला शैलीविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

2) लोकचित्रकला शैली बद्दल लिहा.

राज्यशाष्त्र

प्र.६ दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय लिहा. **(2)**

1) ..... च्या लोकसभा निवडणुकीनंतर राजकारणात एकाच पक्षाचे वर्चस्व असणे ही बाब संपुष्टात आली.
अ. १९८९ ब. १९९० क. १९९५ ड. १९८५

2) भारतीय कम्युनिस्ट पक्षाची विचारसरणी ..... आधारलेली आहे.
अ. भांडवलशाहीवर ब. मार्क्सवादावर क. लोकशाहीवर ड. साम्राज्यवादावर

प्र.७ पुढील विधाने चूक की बरोबर ते सकारण स्पष्ट करा. (कोणत्याही दोन) **(4)**

1) निवडणुकांचा खर्च सरकारने करावा.

2) मतदारांना ओळखपत्र देण्याचा अधिकार निवडणूक आयोगाला आहे.

3) राजकीय पक्ष म्हणजे निवडणूक लढवून ती जिंकण्यासाठी व त्यानंतर सत्ता मिळवून आपल्या पक्षाचे शासन स्थापन करण्याचा लोकांचा गट होय.

प्र.८ पुढील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणतीही एक) **(2)**

1) शिरोमणी अकाली दल

2) मतदारसंघाची पुर्नरचना

प्र.९ पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतीही दोन) **(4)**

1) भारतीय नागरिकाची भावना काय आहे ?

2) निवडणूक सुधारणा कोणकोणत्या सुचवल्या आहेत ?

3) निवडणूक आयुक्त पदाविषयी अधिक माहिती लिहा.

4) राष्ट्रीय पक्ष म्हणून मान्यता मिळवण्यासाठी कोणत्या निकषांची पूर्तता व्हावी लागते ?